

Pon, 20-02-2023, 08:51:48

Komentirajte

Telefon

Radi dogovora o prilozima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj +385-95-909-7746.

Poveznice

Snalaženje

Svi članci na Portalu su smješteni ovisno o sadržaju po rubrikama. Njima se pristupa preko glavnoga izbornika na vrhu stranice. Ako se članci ne mogu tako naći, i tekst i slike na Portalu mogu se pretraživati i preko Googlea uz upit (upit treba upisati bez navodnika): „traženi_pojam site:hkv.hr“.

Administriranje

Form for login: Korisničko ime, Lozinka, Zapamti me, Prijava

- Zaboravili ste korisničko ime? Zaboravili ste lozinku?

Davor Ivo Stier: Potreban je širi konsenzus o pomicanju Hrvatske s periferije prema centru

Objavljeno: 15. veljače 2023.

16 komentara

Razgovor uz predstavljanje nove knjige

Nakon knjige „Nova hrvatska paradigma. Ogled o društvenoj integraciji i razvoju“ (2015.) Davor Ivo Stier, saborski zastupnik te nekadašnji zastupnik u Europskom parlamentu i hrvatski ministar vanjskih i europskih poslova, objavio je nedavno novu knjigu „Izlaz iz periferije. Ogled o Hrvatskoj u novome međunarodnom poretku“ kod istog izdavača, TIM press. Knjiga sadrži tri eseja, povezana u jednu cjelinu: Hrvatska i međunarodni poredak; Izazovi novog bipolarizma i S periferije prema europskoj jezgri. Predgovor knjizi napisao je hrvatski diplomat Vladimir Drobnyak, napominjući kako nadahnuti esej Davora Stiera, napisan rukom iskusnoga diplomata i političara, dolazi u pravom trenutku te da je njegov glavni cilj trasirati most kojim hrvatska vanjska politika može iskoristiti iz periferne u europsku globalnu relevantnost. Recenzent, sveučilišni profesor Goran Bandov, u Pogovoru knjizi napominje kako Stier donosi vrlo kvalitetnu analizu globalnih geopolitičkih odnosa s konkretnim osvrtom na položaj Hrvatske u novoj geopolitičkoj paradigmi koja se upravo događa. U povodu predstavljanja Stierove nove knjige (15. veljače 2023., u 18 sati, u zagrebačkoj Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića) razgovarali smo s autorom.

Ako je suditi po intervjuima, onda je nedavno objavljena knjiga „Izlaz iz periferije“ čitana, odnosno izazvala znatan interes. Je li to zbog nedostatka takvoga štiva ili se zaista probudio interes, rekao bih za bijeg s periferije, koja je svojevrsno nasljeđe od Vojne krajine?

Drago mi je što je nova knjiga pobudila interes za razmišljanje o geopolitici i položaju Hrvatske u novom međunarodnom poretku. Vjerujem da je ruska agresija na Ukrajinu dodatno osvijestila činjenicu da se odnosi u Europi i svijetu mijenjaju, što naravno utječe i na nas u Hrvatskoj. Za razliku od Austro-Ugarske, Kraljevine Jugoslavije i SFRJ, Republika Hrvatska će ne samo preživjeti promjenu međunarodnoga poretka već ima šansu poboljšati svoj geopolitički položaj.

Članstvo u EU, Schengen i euro često se smatra kao hrvatski „izlaz iz periferije“, no zar u osnovi to nije učinjeno devedesetih: referendumom o samostalnosti i Deklaracijom o neovisnosti i samostalnosti te konačno vojnom pobjedom u Domovinskom ratu, kojim nije poražena samo velikosrpska agresija već i jugoslavenstvo kao maska te agresije, ali okvir jednoga poretka i njegove ideologije?

Ovo je prvi put u modernoj povijesti da će Hrvatska dočekati promjenu međunarodnoga poretka kao subjekt, a ne objekt međunarodnih odnosa. Mi smo prošlu promjenu poretka, onu izazvanu padom Berlinskoga zida i raspadom komunističkih diktatura u Srednjoj i Istočnoj Europi, iskoristili za nacionalnu emancipaciju, to jest za stvaranje države i njezino pozicioniranje na političkom Zapadu. Ulaskom u EU i NATO institucionalno smo postali dio tog Zapada, ali pozicionirani na njegovoj periferiji. Ulaskom u Schengen i eurozonu napravili smo pomak s periferije prema europskoj jezgri. No kao što ste točno primijetili svojom referencom na Vojnu krajinu, ne bi bilo dobro predugo ostati u ulozi graničara vanjske granice EU i Schengena. Kao što je ponovno ujedinjenoj Njemačkoj bio interes pomaknuti granicu Zapada prema Istoku nakon Hladnoga rata, i kao što je to danas interes Poljske u odnosu na Ukrajinu, tako je i nama u strateškom interesu pomaknuti granicu Zapada što dalje od našega teritorija, dakle prema jugoistoku. Drugim riječima, mi smo sad unutar zapadnoga kruga, ali ako taj krug uspijemo proširiti, onda naša pozicija postaje centralnija, naša sigurnost veća, a hrvatska država jača.

„Izlaz iz periferije“ ni u čem se konkretno toliko zasad ne očituje koliko u odljevu, zapravo bijegu mladih ljudi, napose stručnih kadrova iz Hrvatske. Kako to da nijedna hrvatska Vlada u posljednjih dvadesetak godina, napose od reintegracije hrvatskoga Podunavlja, nije tom problemu pristupila s dužnom pozornošću, već je situacija sve dramatičnija?

Migracije s periferije prema centru poznat su fenomen, ne samo u Europi i ne samo u ovom vremenu. Zato je važno Hrvatsku pomaknuti s periferije prema europskoj jezgri. U ovoj knjizi, koja je esejskoga tipa, ističem neke vanjskopolitičke aspekte, ali razumije se da su za centralniju poziciju Hrvatske potrebne dugoročne razvojne politike na gospodarskom i društvenom planu. Dobro je da se političke stranke natječu u demokratskom društvu, ali bi isto tako bilo poželjno da postoji širi politički i društveni konsenzus o strateškom smjeru, odnosno o pomicanju s periferije prema centru.

HR kalendar

- 19. veljače 1935. Sibinjske žrtve
20. veljače 1935. Vrbske žrtve
19. veljače 1931. od ozljedama umro Milan Šufflay
20. veljače 1930. rođen Zvonimir Bartolić
21. veljače - Međunarodni dan materinskoga jezika

Pretraži hkv.hr

Search bar with Google logo

Kontakti

KONTAKTI

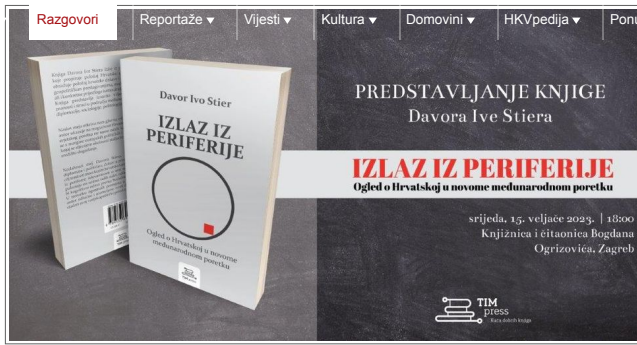
Telefon Tajništva +385 (0)91/728-7044

Elektronička pošta Tajništva tajnistvo@hkv.hr

Elektronička pošta Uredništva urednistvo@hkv.hr

Zar depopulacija i svođenje Hrvatske na umirovljeničku populaciju nisu utezi koji ju čvrsto drže na periferiji?

Starenje populacije jedan je od najvećih izazova za Hrvatsku i općenito za europska i zapadna društva. Pronatalitetne mjere i poticanje povratka hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka dio su odgovora. Kao povratnik iz iseljenštva zauziman se za takvu politiku. No isto tako moramo biti svjesni da je useljavanje ljudi iz tzv. globalnog Juga također dio naše realnosti, pred kojom ne možemo zatvarati oči. Ključ je u politikama integracije. U krajnjoj liniji, i moji su se predci prije više od tri stoljeća doselili u Hrvatsku, u Slavoniju. Sačuvali su njemačko prezime, ali su se integrirali i osjećali Hrvatima.

Nameće se dojam kako se mnogo više ulaže u uređenje „pročelja hrvatske kuće“, nego li u njezino unutarnje uređenje. George Bernard Shaw je svojedobno bio za jedan naš grad rekao da mu slični na „odranca pod cilindrom“. Može li se izići iz periferije s povijesno neprevladanim mentalitetom, stvorenim u znatno ranijem razdoblju?

Možemo to isto pitanje postaviti na ovaj način: kako bi se taj mentalitet mijenjao ako odustanemo od centralne uloge u Europi, ako se pomirimo s ostankom na periferiji Zapada, ako će nam drugi odrediti geopolitičku ulogu graničara kao što je nekad Beč činio, ako ne utječemo na europeizaciju našega jugoistočnoga susjedstva već, naprotiv, mirno promatramo balkanizaciju hrvatske politike, društva i kulture?

Osim što bi, kako naglašavate, trebalo „pomociti periferiju prema jezgri“, zar jednako ne bi „jezgru“ trebalo implementirati na „periferiju“, jer uvijek će na neki način netko imati sudbinu da bude na periferiji?

Papa Franjo zauzima se za ovo što Vi zastupate, za veću pozornost periferiji kako bi se smanjile razlike između centra i periferije. To pak nije u kontradikciji s tezom da je vrijeme da se Hrvatska pomakne s periferije Zapada prema njegovu centru, odnosno prema europskoj jezgri. Nema razloga da se Hrvatsku marginalizira, ili da se sami marginaliziramo, dok se nejednakosti na europskoj i globalnoj razini znatnije ne smanje.

Pilar je u svojem posljednjem radu, tridesetih godina prošloga stoljeća, upozorio kako istočnojadranska obala predstavlja prometno-politička pluća srednje Europe. Osim turista iz srednje Europe drugih nekih većih gospodarskih i kulturnih tragova ne vidimo. U čemu je problem?

Promjenom međunarodnoga poretka ta se situacija također postupno mijenja. Mislim, na primjer, na energetske i geostrateške važnosti našega LNG terminala na Krku, koji su nedavno posjetili austrijski kancelar i premijer Bavorske.

Kazete kako će ključno pitanje za položaj Hrvatske u novom poretku biti izbor između europske jezgre i periferije. To za većinu hrvatskoga naroda nikada nije bila dvojba, a Hrvatska je zbog neshvaćenosti ipak bila žrtvovana i ostavljena po strani?

Od početka međunarodnih odnosa u modernom smislu, to jest od Vestfalskoga mira 1648., do raspada komunističkih diktatura i kraja Hladnoga rata, Hrvatska nije bila subjekt u međunarodnoj politici. Kada je to postala proglašenjem neovisnosti 1991., odmah se opredijelila za geopolitičku pripadnost Zapadu. Predsjednik Tuđman to je istaknuo u svojem inauguralnom govoru 30. svibnja 1990. jer je poznao bilo svojega naroda i razumio važnost toga prijelomnoga trenutka u međunarodnim odnosima. Točno je da su nas drugi htjeli žrtvovati ili ostaviti po strani. To smo vidjeli u borbi za međunarodno priznanje, pa poslije za ulazak u NATO i EU, pa čak u nekoj mjeri i sada glede ulaska u Schengen, oko čega su se do posljednjega trenutka vodile diplomatske akcije. No tim više treba znati cijeniti hrvatska postignuća. To ne znači zatvoriti oči pred svim problemima koje i dalje imamo, ali njih ne ćemo riješiti ako ne znamo cijeniti vlastite uspjehe.

SAD po drugi put u relativno kratkom razdoblju spašava Europu. Prvi ju je put spasio u Drugom svjetskom ratu od nacionalsocijalizma, a sada od ruskoga imperijalizma. Kako je takvo što moguće, je li riječ o lakomisenosti ili nečem drugom?

Visoki predstavnik za vanjsku i sigurnosnu politiku Josep Borrell napisao je u Strateškom kompasu kako je Europska unija doživjela geopolitičko buđenje nakon ruske agresije na Ukrajinu. Drugim riječima, rat ju je probudio od svojevrsnoga sna u kojem je čak i riječ geopolitika bila gotovo zabranjena. U tim i takvim okolnostima, dobro je da je Europa mogla računati na savezništvo s Amerikom.

Ovo nije u Ukrajini, kako neki žele i u nas prikazati, rat između SAD i Rusije, nego spašavanje Europe. Je li Europa, konkretno EU, tako birokratski slijepa pa nije znala što se sprema?

U posljednjem govoru o stanju Unije pred Europskim parlamentom, Ursula von der Leyen priznala je kako nisu dovoljno pozornosti posvetili glasovima iz Poljske i baltičkih republika koji su upozoravali na to što se sprema. Kako sada dalje? Europa i Amerika moraju učvrstiti transatlantsko savezništvo. A to će najbolje učiniti ako Europa preuzme veću odgovornost i razvije vlastite sposobnosti za strateško djelovanje. To se naziva europskom strateškom autonomijom, ali ne u smislu udaljevanja od Amerike već u savezništvu s njom. SAD je i dalje vodeća sila svijeta, ali više nije u toliko velikoj prednosti kao 1945. (kada je Amerika predstavljala 50 posto svjetskoga BDP-a) ili 1991. nakon raspada SSSR-a. Stoga Americi također treba snažnija Europa kao saveznik.

Na jedno **Razgovori** njzi kažete da se Rusija načelno ne protivi članstvu balkanskih zemalja u EU. Tko se boji lava

Moskva se dosad protivila ulasku zemalja s Balkana u NATO, ali nije istovjetno protivljenje pokazivala prema članstvu u EU. Međutim, u knjizi također dodajem kako se iza toga načelnoga neprotivljenja krije želja da se ulaskom Rusiji sklonih država utječe iznutra na odluke u Bruxellesu. Zato je važno da se svi kandidati geopolitički svrstaju i djelima dokažu privrženost Europi i Zapadu.

Pomicanje granica EU prema jugoistoku, kako kažete, jedna je od orijentacija. Kako to provesti a da se ne ugasi vatra velikosrpstva ili „srpskoga sveta“ koji agresiju na Ukrajinu rabi kao novu snagu u nakani uspostave „srpskoga carstva“?

Zato služe pristupni pregovori, koji ne mogu biti samo mehaničko ispunjavanje određenih kriterija nego politički proces u kojem će se vrjednovati koliko su političke strukture, ali i društvo u cjelini spremni prihvatiti prava i obveze članstva u EU. Zato u knjizi opisujem „srpski svijet“ kao „remetilački faktor“ u europeizaciji tog prostora balkanskoga poluotoka. Uz proces proširenja, u knjizi predlažem dodatne smjernice geopolitičkoga djelovanja kako bi se suzbile hegemonističke ambicije na Balkanu. Hrvatska ima važnu ulogu u politici prema toj susjednoj regiji, a krajnji cilj nije isključenje nego integracija cijeloga jugoistoka Europe u EU kako bi se osigurali dugoročni mir i stabilnost.

Poigravanje jezikom na ovim prostorima uvijek je bilo na neki način i ideološki smjerokaz. Prije stanovitoga vremena bili smo suočeni s pokušajem inauguracije „zajedničkoga jezika“, sad se govori o „štokavskom jeziku“, pa se u tom surječju hrvatski standardni jezik pokušava raskomadati na „kajkavski“ i „čakavski“. Odgovora, međutim, od mjerodavnih institucija nema?

Hrvatski je službeni jezik Republike Hrvatske, te jedan od službenih jezika Europske unije. Također je jedan od službenih jezika Bosne i Hercegovine. Revizionističke politike koje bi to željele promijeniti potpuno su promašene i bit će poražene uz samo jedan uvjet: da mi sami poštujemo vlastiti jezik i kulturu.

Razgovarao: Marko Curać

ALSO ON PORTAL HRVATSKOGA KULTURNOG VIJEĆA

D. Pešorda: Uvijek ljudi na našu štetu, a ...

7 days ago · 7 comments

Nevesela priča o rasprodaji hrvatskih zlatnih pričuva kada je zlato bilo jeftino i ...

K. Bošnjak: Snaga jugonostalgičara i ...

6 days ago · 1 comment

'Srpski svet' je zajednički zločinački pothvat jugonacionalista i ...

V. Starešina: Slučaj 'Zambija' već je ...

13 hours ago · 3 comments

Koja je uloga Općinskog suda u Zlataru u posvojenjima iz DR ...

Ple ...

6 da

Preč And sinc